

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи спеціаліста
зі спеціальності 7.03050401 Економіка підприємства

Дніпропетровськ
2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи спеціаліста
зі спеціальності 7.03050401 Економіка підприємства
(за видами економічної діяльності)

Дніпропетровськ
НГУ
2013

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи спеціаліста зі спеціальності 7.03050401 Економіка підприємства (за видами економічної діяльності) / В.М. Шаповал, А.М. Мельников, Т.В. Герасименко, О.М. Ащеулова. / – Д. : Національний гірничий університет, 2013. – 28 с.

Автори:

В.М. Шаповал, д-р екон. наук, проф. (керівник розробки, розд. 1– 8);

А.М. Мельников, канд. техн. наук, доц. (розд. 1– 7, 10);

Т.В. Герасименко, канд. геол. наук, доц. (розд.4– 6, 9);

О.М. Ащеулова, ст. викл. (розд. 2– 4, 9).

Затверджено до видання методичною радою Державного ВНЗ «НГУ» (протокол № 2 від 02.07.2013), методичною комісією з напряму підготовки 0305 Економіка та підприємництво (протокол № 3 від 18.06.2013) за поданням кафедри економіки підприємства (протокол № 11 від 15.06.2013).

Рекомендації визначають загальні положення відповідно до галузевого стандарту ГСВОУ ЗД 7.03050401-11. Засоби діагностики якості вищої освіти бакалавра та включають перелік типових завдань професійної діяльності економіста підприємства, вимоги до формування тем та складових дипломних робіт, рецензування і підготовку до захисту, державну атестацію, критерій оцінювання якості підготовки, опис документів про освіту та кваліфікацію, посилання на електронні економічні інформаційні ресурси підготовки кваліфікаційної роботи.

Відповідальна за випуск завідувач кафедри економіки підприємства, д-р. екон. наук, проф. В.М. Шаповал.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Тематика дипломних робіт.....	5
3. Складові дипломної роботи.....	7
4. Вимоги до структурних елементів пояснювальної записки.....	7
5 Організація діагностики якості підготовки (державна атестація).....	12
6. Критерії оцінювання якості підготовки.....	14
7. Методичне забезпечення державної атестації.....	16
8. Документи про освіту та кваліфікацію.....	16
9. Інформаційні ресурси до виконання дипломної роботи.....	17
10. Нормативні посилання.....	19
Додаток А.....	21
Додаток Б.....	24
Додаток В.....	25

1. Загальні положення

Дипломна робота – кваліфікаційна робота, що є самостійною розробкою студента, яка носить практично-дослідницький характер і присвячена вирішенню складних професійних завдань виробничих функцій економіста підприємства на основі реалізації його професійно-практичних компетенцій та застосування отриманих знань та умінь.

Вирішення професійного завдання спрямовується на визначення актуальності, об'єкта, предмета, мети, завдань та конкретизацію методів дослідження.

Актуальність вирішення завдання – це необхідність подолання протиріччя, яке виникло в сучасних економічних та інших умовах діяльності підприємства, шляхом отримання результатів, що можуть бути передбачені.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує протиріччя і перебуває у межах компетенції спеціаліста відповідно до його освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Предмет дипломної роботи являє собою складову частину об'єкта досліджень, відображає його властивості та галузь застосування.

Тема дипломної роботи – це формулювання об'єкта й предмета досліджень, для яких вирішується поставлене завдання.

Метою дипломної роботи є запланований кінцевий результат, що дозволяє створити продукт чи систему управління з більш високими показниками якості; у сфері економічних досліджень – це уточнені закономірності, висновки, рекомендації тощо. Мета формується у вигляді висловленої ідеї роботи, що являє собою прогноз, гіпотезу або здогад про істотні взаємозв'язки між основними параметрами предмета роботи. Формування мети складається із двох частин:

– у першій частині визначаються економічні закономірності, тенденції, явища, гіпотези, що виникають між параметрами та елементами досліджень.

– у другій частині визначається ефект, який може бути наслідком використання економічних закономірностей, тенденцій, явищ.

Поставлена мета роботи може бути досягнута шляхом розв'язання завдань, які спрямовані на виявлення зазначених у меті економічних закономірностей. Завдання роботи визначається її предметом і метою.

Практичний результат дипломної роботи полягає у формуванні знань, що пов'язані з розкриттям умов вирішення завдання, методів, економічних механізмів, економіко-математичних моделей і систем управління операційними процесами на підприємстві; шляхів мобілізації резервів підвищення економічної ефективності. Практичні результати повинні відповідати вимогам достовірності та практичної цінності.

Достовірність практичного результату – це доказ того, що за певних умов стосовно названого класу об'єктів цей результат виконується будь-коли. Для доказу використовують аналітичні, експериментальні та практичні методи.

Практична цінність являє собою можливість використання наукових результатів дипломної роботи для вирішення певних економічних завдань.

Кваліфікаційна робота може бути комплексною (кафедральна, міжкафедральна, міжвузівська) і виконуватись декількома студентами.

Кваліфікаційна робота вважається реальною за виконанням однієї з умов:

- тема роботи запропонована підприємством, виконується в його інтересах, а результати роботи прийняті до реалізації;
- за темою роботи існують публікації автора, патент, рішення про публікацію, подана заявка на винахід;
- до роботи додані документи про впровадження результатів.

2. Тематика дипломних робіт

Перелік тем кваліфікаційних робіт визначає випускова кафедра економіки підприємства до початку навчального року **Додаток А**.

Тематика кваліфікаційних робіт спеціаліста безпосередньо пов'язана з вирішенням наступних професійних завдань діяльності, що визначені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік типових завдань професійної діяльності фахівця економіста підприємства, що виносяться для виконання кваліфікаційних робіт спеціаліста

Шифр типових завдань діяльності за ОКХ	Типові завдання професійної діяльності
Е 1	Розробка моделей операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.
Е 2	Техніко-економічне обґрунтування проектних рішень.
П 1	Економічне обґрунтування стратегії підприємства.
П 2	Обґрунтування параметрів стратегічних планів розвитку підприємства.
П 3	Економічне обґрунтування окремих розділів поточних планів.
П 4	Розробка планово-виробничих норм.
П 5	Складання кошторису витрат за видами продукції, підрозділами, видами діяльності.
П 6	Калькулювання продукції і ціноутворення.
П 7	Розробка фінансових планів та кошторисів економічних фондів підприємства.
У 1	Управління фінансами підприємства.
У 2	Управління діяльністю об'єднань підприємств.
У 3	Управління проектами розвитку підприємства.
У 4	Управління потенціалом підприємства.
У 5	Управління підприємством.
У 6	Стратегічне управління підприємством.

Продовження таблиці 1

О 1	Організація діяльності підприємства з метою досягнення його місії та мети.
О 2	Формулювання інформаційної бази економічної служби.
О 3	Моніторинг та забезпечення вчасності звітності та її повноти.
О 4	Організація планово-економічної роботи на підприємстві.
О 5	Формування організаційно-економічної системи підприємства.
О 6	Організація залучення інвестицій.
О 7	Організація та раціоналізація робочих місць.
О 8	Здійснення комерційної діяльності підприємства.
О 9	Співпраця з органами державної влади та кредитно-фінансовими установами.
О 10	Формування та розвиток організаційної культури.
М 1	Створення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.
М 2	Мотивація та стимулювання праці.
К 1	Контроль за виконанням операційної діяльності підприємства.
К 2	Контролінг використання ресурсів.
К 3	Економічний контроль надкористування та екології.
К 4	Контроль фінансових потоків.
К 5	Аудит підприємства.
К 6	Забезпечення дотримання норм надкористування та природоохоронного законодавства.
К 7	Контролювання економічних розрахунків.
К 8	Звітування про діяльність.
Р 1	Оперативний управлінський облік.
Р 2	Стимулювання виробництва та збуту продукції.
Р 3	Регулювання фінансових потоків.
Р 4	Збалансування використання всіх видів ресурсів підприємства.

Тема кваліфікаційної роботи має конкретизувати професійні завдання виробничої діяльності, включати мету, об'єкт та предмет розроблення, галузь застосування. Редакція теми кваліфікаційної роботи спеціаліста повинна бути конкретною і містити процедуру діяльності та продукт, що має бути отриманим в результаті виконання роботи.

Студент має право запропонувати на розгляд випускової кафедри власну тему.

Теми кваліфікаційних робіт затверджуються наказом Ректора Державного ВНЗ «НГУ».

Завдання на дипломну роботу спеціаліста має бути орієнтовано на вирішення складних професійних завдань, що потребують не тільки вибір, але й перетворення відомих методів рішень для нових (нестандартних) умов.

За складністю завдання на кваліфікаційну роботу має бути адекватним освітньо-кваліфікаційному рівню спеціаліста. Для завдань на дипломну роботу спеціаліста використовуються творчі виробничі завдання, вирішення яких можливе за термін дипломування, орієнтовані на знаково-розумові, предметно-розумові та знаково-практичні уміння, що мають виконуватися з опорою на носії інформації.

3. Складові дипломної роботи

Дипломна робота включає демонстраційний матеріал для доповіді на засіданні державної екзаменаційної комісії та пояснювальну записку.

Демонстраційний матеріал дипломної роботи може бути графічним (на папері, фольгах тощо), електронним (відеоматеріали, мультимедіа, презентації тощо), натурним (моделі, макети, зразки виробів тощо).

Зміст демонстраційного матеріалу повинен віддзеркалювати оригінальні результати, які отримані при виконанні дипломної роботи.

Структура пояснювальної записки дипломної роботи умовно поділяється на вступну, основну частини і додатки.

Вступна частина:

- титульний аркуш;
- завдання на кваліфікаційну роботу;
- реферат;
- зміст;
- вступ.

Основна частина:

- розділи кваліфікаційної роботи;
- висновок;
- перелік посилань.

Додатки:

- Додаток А. Баланс підприємства (форма 1).
- .....
- .....
- Додаток . Відзиви керівників розділів.
- Додаток . Відзив керівника кваліфікаційної роботи.
- Додаток . Рецензія.

4. Вимоги до структурних елементів пояснювальної записки

Титульний аркуш виконується згідно Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29 березня 2012 р. № 384 Форма № Н-9.02 **Додаток Б**.

Завдання на дипломну роботу виконується згідно Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29 березня 2012 р. № 384 Форма № Н-9.01 **Додаток В**.

Реферат розташовують з нової сторінки. Реферат має бути стислим, інформативним з суттєвими відомостями про кваліфікаційну роботу та повинен містити:

- відомості про обсяг пояснювальної записки, кількість її частин, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість джерел згідно з переліком посилань (відомості наводять, включаючи дані додатків);

- текст реферату;
- перелік ключових слів.

Послідовність викладення реферату:

- об'єкт та предмет розроблення;
- мета кваліфікаційної роботи;
- методи дослідження та програмні продукти обробки статистичних звітних даних;
- практичні результати;
- основні техніко-економічні показники;
- галузь застосування;
- економічна ефективність;
- значення роботи та висновки;
- прогностичні припущення про розвиток предмету розроблення.

Структурні частини реферату, в яких відсутні відомості, випускають.

Обсяг реферату – до 500 слів. Реферат повинен уміщуватися на одній сторінці формату А4.

Ключові слова, що є визначальними для розкриття суті кваліфікаційної роботи, наводять після тексту реферату великими літерами в називному відмінку в рядок через коми, перелік їх повинен містити від 5 до 7 слів (словосполучень).

Зміст розташовують з нової сторінки. До змісту включають: вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки); висновки; перелік посилань; назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу. У змісті можуть бути перелічені номери і назви ілюстрацій та таблиць з зазначенням сторінок, на яких вони розміщені.

Зміст складають, якщо пояснювальна записка містить не менш ніж два розділи, або один розділ і додаток.

Вступ розташовують з нової сторінки. У вступі викладають:

- зв'язок типового завдання, що вирішується, з узагальненим об'єктом діяльності бакалавра;
- сучасний стан проблеми (аналіз аналогів, ступінь розв'язання задач, економічні протиріччя, прогалини знань в даній галузі);
- мету кваліфікаційної роботи та галузь застосування;
- обґрунтування актуальності теми;
- конкретизацію постановки задач кваліфікаційної роботи.

Розділи пояснювальної записки. Текст пояснювальної записки викладають, поділяючи матеріал на чотири розділи згідно з завданням.

Кожний розділ може поділятися на пункти або на підрозділи та пункти.

Пункти, якщо це необхідно, поділяють на підпункти. Кожен пункт і підпункт повинен містити закінчену інформацію.

Суть розділів пояснювальної записки – викладання відомостей про предмет розроблення або дослідження, що необхідні і достатні для розкриття сутності теми даної кваліфікаційної роботи та її результатів.

Особлива увага приділяється практичним результатам, що одержані при виконанні кваліфікаційної роботи.

Теоретичний матеріал має викладатись за структурою: постановка задачі, метод вирішення, рішення, оцінка (аналіз) рішення.

В тексті пояснювальної записки треба використовувати одиниці СІ.

Розділи пояснювальної записки повинні бути об'єднані загальною метою, органічно пов'язані між собою й відповідними посиланнями.

Основна частина дипломної роботи охоплює наступні розділи:

Розділ 1 (теоретичний) пояснювальної записки розкриває здатності студента реалізувати загальноекономічні та професійні компетенції при вирішенні складних професійних задач і повинен містити наступний матеріал:

– критичний аналіз публікацій з вирішення типового завдання вибраної теми дипломної роботи та узагальнення напрямів його вирішення;

– визначення економічних протиріч і ситуацій, нерозв'язання яких не дає змоги покращити техніко-економічні показники підприємства та його підрозділів;

– визначення шляхів подолання економічних протиріч та ситуацій (ідея роботи), формулювання мети, що реалізує ідею роботи, та завдань, за допомогою яких можна досягти мету роботи;

Розділ теоретичних досліджень повинен відповідати такому плану:

1. Критичний аналіз публікацій з вирішення складного професійного завдання вибраної теми роботи.

2. Визначення напрямів вирішення типового завдання на основі відомих або модернізованих алгоритмів за класифікаційними ознаками.

3. Висновки щодо невирішених питань розв'язання складного професійного завдання, де формулюється ідея подолання економічного протиріччя. Постановка і обґрунтування завдань дипломної роботи.

До практичних результатів розділу 1 можуть бути віднесені:

– доказ необхідності, можливості та економічного значення розв'язання проблемного завдання, що поставлене у дипломній роботі;

– висновки про сутність, функції економічних явищ, встановлення їх протиріч, причин, наслідків;

– побудова системи досліджень та інше.

Професійне завдання в дипломній роботі визначається економічним протиріччям розвитку об'єкту досліджень. Тому тема дипломної роботи вважається обґрунтованою та актуальною, якщо визначено предмет дослідження та мету, яка пов'язана з подоланням економічного протиріччя в діяльності підприємства.

Розділ 2 (аналітичний) направлений на реалізацію природничо-наукових та професійних компетенцій, на основі використання умінь щодо аналізу, розрахунку, використання програмних продуктів встановлення закономірностей розвитку економічних явищ і процесів при зміні стану функціонування середовища підприємства. В цьому розділі подається:

- організаційно-економічна характеристика базового підприємства;
- аналіз і оцінка конкретних сфер діяльності та середовища підприємства на основі використання економіко-статистичних методів дослідження, відповідного програмного забезпечення та факторологічної інформації (таблиці, графіки, діаграми, схеми);
- економіко-математичне моделювання впливу факторів середовища підприємства на техніко-економічні показники його діяльності.

Розділ аналітичних досліджень повинен виконуватися за таким планом:

1. Організаційно-економічна характеристика базового підприємства.
2. Економічний аналіз та оцінка техніко-економічних показників діяльності базового підприємства.
3. Економіко-математичне моделювання впливу факторів середовища підприємства і економічних явищ на техніко-економічні показники.

До практичних результатів розділу 2 можуть бути віднесені:

- динаміка змін техніко-економічних показників діяльності підприємства та форма їх залежності в часі;
- економіко-математична модель впливу факторів середовища підприємства і економічних явищ на техніко-економічні показники його діяльності;
- висновки про встановлення шляхів мобілізації ресурсів підприємства для підвищення економічної ефективності його діяльності та інше.

Елементи практичного результату та його значення відображають принципові підходи до вирішення складного професійного завдання, що є основою заходів, шляхів і методичних документів для впровадження цих досягнень в економічну практику.

Розділ 3 (рекомендаційний) направлений на реалізацію практично-професійних компетенцій які пов'язані із формування суджень щодо матеріалізації рекомендацій в економічну практику. В цьому розділі містяться:

- сутність рекомендацій, які після детального розроблення в вигляді положень, інструкцій, методик та інших документів можуть бути рекомендовані до практичного використання;
- методика визначення показників економічної ефективності рекомендацій;
- конкретні розрахунки планів, прогнозів, норм і нормативів, ефекту та інші пропозиції на підставі запропонованих методик.

Рекомендаційний розділ виконується за таким планом:

1. Суть рекомендацій щодо їх матеріалізації.
2. Обґрунтування економічної ефективності запропонованих рекомендацій з урахуванням ризику.
3. Розробка плану, прогнозу, норм і нормативів на основі матеріалізації запропонованих рекомендацій.

Практичні результати розділу 3 можуть заключатися в:

- розробленні пропозицій, методик, інструкцій та їх окремих частин;
- визначення економічної ефективності рекомендацій;
- реалізація результатів дипломної роботи у вигляді планів, прогнозів, форм економічних документів та інше.

Результати рекомендаційного розділу слугують основою для впровадження пропозицій і методичних рекомендацій в економічну практику підприємства.

Розділ 4 (охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях) реалізує практично-професійні компетенції, які пов'язані із формуванням суджень щодо аналізу умов праці та розробки заходів з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях на базовому підприємстві. Розділ містить:

- суть умов праці та їх аналіз;
- суть виробничого травматизму, професійних захворювань та аварій на підприємстві;
- матеріальна шкода від виробничого травматизму, професійних захворювань, аварій та витрати на заходи з охорони праці.

Розділ з «охорони праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» виконується за таким планом:

1. Аналіз умов праці, шкідливих та небезпечних виробничих факторів на робочих місцях підприємства.

2. Аналіз виробничого травматизму, професійних захворювань та аварій на підприємстві за останній рік.

3. Аналіз матеріальної шкоди від виробничого травматизму, професійних захворювань та витрат на заходи з охорони праці.

4. Заходи щодо запобігання аварій і катастроф та дій персоналу у надзвичайних ситуаціях.

Практичні результати розділу 4 заключаються в:

- розробці заходів з виробничої санітарії для підприємства;
- розробці заходів з техніки безпеки та пожежної безпеки;
- обґрунтування ефективності впровадження заходів з охорони праці та інше;
- розробці організаційних та технічних заходів щодо запобігання аварій і катастроф, дій персоналу у надзвичайних ситуаціях

У випадках, коли запропоновані в дипломній роботі заходи з охорони праці мають значну економічну ефективність, виконується їх економічне обґрунтування і рекомендується до включення до переліку заходів направлених на покращення техніко-економічних показників роботи базового підприємства.

Пояснювальна записка не повинна містити дублювання, описового матеріалу, стереотипних рішень, які не впливають на суть кваліфікаційної роботи та висвітлення результатів отриманих виконавцем особисто.

Висновки розміщують безпосередньо після викладання розділів кваліфікаційної роботи, починаючи з нової сторінки.

У висновках наводять оцінку одержаних результатів відносно аналогів, висвітлюють досягнуту ступінь та складність вирішення професійного завдання, практичне, наукове значення результатів, прогнозні припущення про подальший розвиток предмету дослідження.

Текст висновків може поділятися на пункти.

Перелік посилань. Перелік джерел, на які є посилання в основній частині, наводять з нової сторінки. Бібліографічні описи в переліку посилань подають у порядку, за яким вони вперше згадуються в тексті пояснювальної записки. Порядкові номери описів у переліку є посиланнями в тексті (номерні посилання).

За необхідності джерела, на які є посилання тільки в додатку, наводять в окремому переліку посилань в кінці додатку.

Додатки. У додатках подають матеріал, який є необхідним для повноти пояснювальної записки і не може бути розміщений в основній частині через великий обсяг або способу відтворення.

Типи додатків:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- проміжні математичні докази, формули, розрахунки;
- протоколи випробувань;
- методики;
- опис комп'ютерних програм, розроблених при виконанні кваліфікаційної роботи;
- додатковий перелік джерел, які можуть викликати інтерес;
- опис нової апаратури і приладів, що використовувались;
- відзиви та рецензії.

Останніми додатками кваліфікаційної роботи мають бути відзив керівника, відзиви керівників розділів та зовнішня рецензія, а в разі необхідності документи, що підтверджують апробацію і впровадження результатів роботи.

5. Організація діагностики якості підготовки (державна атестація)

Державна екзаменаційна комісія створюється щорічно для проведення державної атестації – у формі захисту кваліфікаційних робіт та діє протягом календарного року як єдина для денної, вечірньої, заочної форм навчання та екстернату з кожної спеціальності.

Голова ДЕК призначається Міністерством освіти і науки України за пропозицією Ректора Державного ВНЗ «НГУ» з представників галузей-замовників. До складу комісії входять викладачі випускових та профільних кафедр, провідні фахівці виробництва, наукових установ. Персональний склад ДЕК затверджується ректором не пізніше ніж за місяць до початку роботи.

Робота ДЕК проводиться у терміни, передбачені навчальними планами. Графік роботи комісії затверджується ректором Державного ВНЗ «НГУ».

Студенти, які усішно виконали навчальний план, допускаються до виконання кваліфікаційної роботи.

Студенти, які не виконали навчальний план, допускаються до повторного його виконання протягом трьох років.

Для розгляду і захисту кваліфікаційної роботи в ДЕК подаються документи:

- відомість складання державних екзаменів, екзаменів і заліків з теоретичних дисциплін, курсових робіт, практик;
- залікова книжка;
- кваліфікаційна робота;
- відзив керівника про кваліфікаційну роботу;
- рецензія фахівця відповідної кваліфікації;
- документи про апробацію та впровадження результатів роботи.

В ДЕК можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують практичну цінність кваліфікаційної роботи – друковані статті за темою роботи, документи, які підтверджують практичне застосування результатів, макети, зразки матеріалів, виробів тощо.

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні ДЕК за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови. Засідання ДЕК проводяться як в Державному ВНЗ «НГУ», так і на підприємствах, в установах та організаціях, для яких тематика робіт становить практичний інтерес.

Регламент засідань ДЕК встановлює її голова.

Рішення ДЕК про оцінку кваліфікаційної роботи, а також про присвоєння випускнику освітнього рівня та кваліфікації, що зазначається в державному документі про освіту, який буде виданий студенту, приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. Голос голови ДЕК є вирішальним при однаковій кількості голосів.

Засідання ДЕК протоколюються. До протоколів вносяться:

- оцінка керівника кваліфікаційної роботи;
- оцінка захисту кваліфікаційної роботи;
- запитання до випускника з боку членів та голови ДЕК;
- окремі думки членів ДЕК;
- здобуті освітній рівень і кваліфікація;
- назва державного документа про освіту і кваліфікацію (з відзнакою чи без відзнаки), який видається випускнику;
- інші відомості (реальність, комплексність тощо).

Протоколи підписують голова та члени ДЕК, які брали участь у засіданні. Книга протоколів зберігається в установленому порядку.

Результати захисту кваліфікаційних робіт визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно» та оголошуються того ж дня після оформлення протоколів засідання ДЕК.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визначається незадовільним, ДЕК встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою.

Студент, який не захистив кваліфікаційну роботу, допускається до повторного захисту не менше ніж через рік протягом трьох років.

Після закінчення роботи ДЕК голова складає звіт та подає його до навчального відділу. У звіті аналізується актуальність тематики, якість виконання кваліфікаційних робіт, уміння випускників застосовувати знання при вирішенні виробничих проблемних ситуацій, недоліки в підготовці, рекомендації щодо вдосконалення навчального процесу.

Звіти голів ДЕК обговорюються на засіданні ради факультету, методичної комісії з напруму підготовки.

Результати державної атестації обговорюються на вченій раді Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет».

6. Критерії оцінювання якості підготовки

Вимоги, виконання яких забезпечує максимальну оцінку кваліфікаційній роботі (табл. 3).

Таблиця 3

Критерії оцінки якості дипломної роботи спеціаліста

Критерій	Предмет оцінювання	Максимальна кількість балів
	Дипломування	30-55
Актуальність та новизна теми роботи	Новизна постановки завдання	2
	Наявність замовлень від підприємства	2
	Вміння чітко поставити завдання та обґрунтувати її значущість для обраного базового підприємства	3
	Постановка конкретного завдання	2
	Відповідність теми виробничим завданням напрями підготовки за спеціальністю. Відповідність змісту роботи її темі	3
	Разом за критерієм	12
Якість виконання роботи та підбору методів аналізу й економіко-математичного обґрунтування	Якість оформлення дипломної роботи	3
	Якість економіко-математичного та логічного обґрунтування	4
	Глибина розкриття теми, логіка викладеного матеріалу	3
	Обґрунтованість застосованих в роботі методів аналізу об'єкта дослідження та її відповідальність сучасному рівню	3
	Разом за критерієм	13
Інформаційно-методичне та програмне забезпечення	Використання адекватних темі дослідження джерел необхідної інформації та її обробка	2

Продовження таблиці 3

	Використання інформації про діяльність підприємств конкурентів, статистичних матеріалів іноземних країн	2
	Застосування сучасних методів дослідження та обґрунтування позиції щодо їх обрання	3
	Вдосконалення існуючих методик та методів економічних досліджень і, можливо, розробка нових	5
	Самостійна розробка програм для обробки економічної інформації	3
	Разом за критерієм	15
Практичне значення, апробація результатів досліджень	Розрахунки економічного ефекту від впровадження рекомендацій	2
	Рівень реальності та аргументованості розробок і пропозицій. Можливість їх використання	3
	Зв'язок з науковими дослідженнями кафедри, ВНЗ.	2
	Апробація і впровадження результатів дослідження (наявність довідки про впровадження)	3
	Наявність публікацій за результатами дослідження	3
	Участь у наукових конференціях	2
	Разом за критерієм	15
	Захист дипломного проекту	30-40
	Доповідь про виконання дипломного проекту	до 15
	Відповіді на питання членів ДЕК	20-25
	Загальна кількість балів	60-95
	Голова ДЕК має право додати 5 балів за оригінальність вирішення завдання та при рекомендації студента до вступу в магістратуру чи аспірантуру за спеціальністю	100

Таблиця 4

Критерії оцінки якості захисту дипломної роботи бакалавра

Критерій	Предмет оцінювання	Максимальна кількість балів
Рівень підготовки	Загальний рівень підготовки автора роботи з економіки підприємства	10
	Уміння стисло, логічно й чітко викладати сутність і результати роботи за критеріями	10
	Разом за критерієм	20

Продовження таблиці 4

Навички захисту	Володіння культурою захисту	8
	Здатність аргументовано захищати позиції, думки, погляди	12
	Разом за критерієм	20
	Усього	40

Таблиця 5

Критеріями визначення оцінки приймається

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-73	E	
35-59	FX	Не задовільно
1-34	F	

Оцінка якості державної атестації здійснюється на основі виставлення середнього балу, оцінки за національною шкалою та в системі ECTS та присвоєння випускнику професійної кваліфікації за напрямом підготовки.

7. Методичне забезпечення державної атестації

Методичні матеріали мають забезпечити самостійну роботу студента з підготовки до державної атестації.

Методичні матеріали розробляються випусковими кафедрами, розглядаються і затверджуються з методичними комісіями за напрямами підготовки.

8. Документи про освіту та кваліфікацію

Здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», які успішно пройшли державну атестацію, отримують диплом про здобуття відповідного рівня вищої освіти за спеціальністю 7.03050401 економіка підприємства та кваліфікації спеціаліста – 2441.2 економіст.

Спеціалістам, які мають не менше 75% відмінних оцінок з усіх навчальних дисциплін і практичної підготовки, оцінки «добре» з інших дисциплін (в т.ч. мають диплом з відзнакою освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр») та оцінки «відмінно» за результатами державної атестації, видається диплом з відзнакою.

Студенти, які отримали незадовільну оцінку при захисті кваліфікаційної роботи, відрховуються з університету та одержують академічні довідки.

9. Інформаційний ресурс до виконання дипломної роботи

Рекомендований перелік інформаційних сайтів (табл. 6), наукових фахових видань України (табл. 7) як бази даних для написання дипломної роботи.

Таблиця 6

Перелік інформаційних сайтів для написання дипломної роботи

www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет міністрів України
www.me.kmu.gov.ua	Міністерство економіки та євроінтеграції
www.minfin.gov.ua	Міністерство фінансів України
www.nau.kiev.ua	База нормативних актів України
www.gdo.kiev.ua	Офіційний бюлетень поточного законодавства України
www.liga.net	Українське законодавство та правові інформаційні ресурси
www.smida.gov.ua	Державна установа «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України»
www.dneprstat.gov.ua	Головне управління статистики у Дніпропетровській області
www.dmkd.dp.ua	ПАО «Дніпровський металургійний комбінат ім.Ф.Є.Дзержинського»
www.aodaz.com.ua	ПАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»
www.nzf.com.ua	ПАТ «Нікопольський завод феросплавів»
www.arcelormittal.com.ua	ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»
www.dsz.dp.ua	ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»
interpipe.biz	ИНТЕРПАЙП
www.dtm.dp.ua	ВАТ «Дніпроважмаш»
www.evraz.com	ПАТ «Євраз - ДМЗ ім. Петровського»
www.dzmk.com.ua	ПАТ «Дніпропетровський завод металоконструкцій ім. І.В. Бабушкіна»
www.kzgm.com.ua	Криворіжський завод гірничого машинобудування
www.zartem.dp.ua	ВАТ «Днепроважпапирмаш» ім. Артема
www.dizel-kr.com.ua	ПАТ «Дизельний завод»
www.phm.com.ua	Павлоградський завод хімічного машинобудування
www.dvmash.biz	ПАТ «Дніпровагонмаш»
www.vmz.com.ua	ПАТ «Верхньодніпровський машинобудівний завод»
www.kzgo.dp.ua	ПАТ «Криворіжський завод гірничого обладнання»
www.promarmatura.ua	АТ «Промарматура»
www.palmash.com	ПАТ «Завод Палмаш»
www.dnepropress.net	ПАТ «НВО Дніпропрес»
www.sitek.com.ua	Компанія «СИТЕК»
www.dtz.dp.ua	ПАТ «Дніпропетровський трубний завод»

Продовження таблиці 6

www.ksz.dp.ua	ПАТ «Криворіжський суриковий завод»
www.kominmet.com.ua	ПАТ «Комінмет»
www.dnesta.com	ПАТ «Днеста» завод вимірювальних приборів»
www.zhbi.com.ua	ВАТ «НЗЖБИ»
www.rudana.in.ua	Освітньо-науково-виробничий портал «Рудана»
www.mehzavod.com.ua	ПАТ «Хорольський механічний завод»
www.poltavamash.com.ua	ВАТ «Полтавський машинобудівний завод»
www.paaz.com.ua	ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»
www.elmotor.com.ua	ПАТ «Електромотор»
www.ptmz.com.ua	ВАТ «Полтавський турбомеханічний завод»
www.ltava.com.ua	ПАТ «ЗАВОД «ЛТАВА»
www.galmash.com	ПАТ «ГАЛЕЩИНА, МАШЗАВОД»
www.autokraz.com.ua	ПАТ «АвтоКрАЗ»
www.ru.globino.ua	Група компаній «Глобіно»
www.poltavadiamond.com.ua	ПАТ «Полтавський алмазний інструмент»
www.dominic.com.ua	ПАТ «Полтавакондитер»
www.diamond.poltava.ua	ПАТ «КРИСТАЛИСТ»
www.legmash.poltava.ua	ПАТ «Легмаш»
www.chairpart.com.ua	ПАТ «Дослідний завод»
ventilator-pvz.com	ПАТ «Полтавський вентиляторний завод»
www.motorsich.com	АТ «МОТОР СИЧ»
www.kran.zp.ua	ПАТ «Запоріжкран»
www.abrasive.zp.ua	ПАТ "Запоріжабразів»
www.zpr.com.ua	ВАТ «Запоріжський завод «Преобразователь»
www.chervonazirka.com	ПАТ «Червона зірка»
www.dozator.com.ua	ПАТ «Кіровоградський завод дозуючих автоматів»

Таблиця 7

Перелік наукових фахових видань України

Академічний огляд
Вісник Дніпропетровського університету. Серія: економіка
Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії. Економічні науки
Вісник економічної науки України
Вісник Запорізького національного університету
Вісник Інституту економіки та прогнозування
Вісник Львівського університету. Серія: економічна
Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»

Продовження таблиці 7

Вісник Національної академії наук.
Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка»
Вісник Тернопільського національного економічного університету.
Вісник Харківського національного університету Серія «Економічна»
Вчені записки
Галицький економічний вісник
Економіка і організація управління
Економіка природокористування і охорони довкілля
Економіка промисловості
Економіка та підприємництво
Економічний вісник Національного гірничого університету
Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»
Економічний вісник університету
Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: «Економіка»
Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління
Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: «Економічна»

10. Нормативні посилання

В рекомендаціях використано посилання на такі нормативні документи:

1. Закон України №2984-III «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 20.–134 с.;
2. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29 березня 2012 р. № 384;
3. Міжнародна Стандартна Класифікація Освіти (ISCED – 97: International Standard Classification of Education/UNESCO, Paris);
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 р. № 1719; «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра»;
5. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2005.;
6. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2005. // Видавництво «Соціформ», – К.: 2005.;
7. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Галузеві випуски. – Краматорськ: Видавництво центру продуктивності;
8. Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міносвіти України від 31.07.1998 р. № 285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. №28-р. // Інформаційний вісник «Вища освіта». – 2003. – № 10. – 82 с.;

9. Змістові частини галузевих стандартів вищої освіти підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів молодшого спеціаліста та бакалавра щодо гуманітарної, соціально-економічної та екологічної освіти та освіти з безпеки життєдіяльності людини й охорони праці // Інструктивний лист МОН України від 19.06.2002 р. №1/9-307 / Інформаційний вісник «Вища освіта». – 2003. – № 11. – 55 с.;

10. Перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719;

11. Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затверджене Постановою КМ України від 1998 р. № 65;

12. ГСВОУ ОКХ 6.030504 – 11. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2011 р. – 45 с;

13. ГСВОУ ОПП 6.030504 – 11. Освітньо-професійна програма бакалавра. – Д.: Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», 2011. – 139 с;

14. ГСВОУ ОКХ 7.03050401 – 11. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста. – Д.: Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», 2011 р. – 60 с;

15. ГСВОУ ОПП 7.03050401 – 11. Освітньо-професійна програма спеціаліста. – Д.: Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», 2011. – 82 с;

Додаток А

Орієнтовна тематика дипломних проектів

1. Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства в сучасних умовах господарювання та обґрунтування шляхів її підвищення.
2. Управління конкурентною стратегією підприємства.
3. Аналіз та оцінка конкурентної позиції підприємства.
4. Обґрунтування заходів з підвищення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах.
5. Обґрунтування проекту підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.
6. Формування організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах.
7. Система управління конкурентоспроможністю підприємства.
8. Розробка системи досягнення конкурентних переваг за рахунок лідирування у диференціації.
9. Аналіз ефективності функціонування підприємства в умовах ринкової економіки.
10. Аналіз та оцінка внутрішньоекономічного механізму підприємства та обґрунтування напрямів його удосконалення.
11. Аналіз та оцінка використання виробничих ресурсів підприємства.
12. Обґрунтування заходів зниження собівартості продукції підприємства.
13. Аналіз та оцінка системи управління витратами підприємства.
14. Техніко-економічне обґрунтування можливостей розширення виробництва і реалізації продукції.
15. Товарна політика підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.
16. Збутова політика підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.
17. Система ціноутворення на підприємстві та обґрунтування її ефективності.
18. Формування цінової політики та стратегії підприємства в умовах ринку.
19. Система управління прибутком підприємства.
20. Операційна діяльність підприємства та її ефективність.
21. Інвестиційна політика підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.
22. Еколого-економічна оцінка інвестиційного проекту в умовах ринку.
23. Інноваційна політика підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.
24. Оцінка ефективності організаційних нововведень підприємства.
25. Лізингова діяльність підприємства та оцінка її ефективності.
26. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.
27. Експортна діяльність підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.

- 28.Імпортна діяльність підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.
- 29.Оцінка фінансового стану підприємства та обґрунтування напрямків його поліпшення.
- 30.Оцінка рівня економічної безпеки підприємства.
- 31.Оцінка підприємницької діяльності та обґрунтування напрямків її поліпшення.
- 32.Еколого-економічні проблеми підприємства та обґрунтування заходів щодо їх вирішення.
- 33.Промислова інфраструктура підприємства та обґрунтування шляхів її розвитку в сучасних умовах.
- 34.Організаційне забезпечення системи управління підприємством, можливості та шляхи його вдосконалення.
- 35.Управління економічними ризиками підприємства.
- 36.Оцінка забезпеченості основними засобами підприємства та обґрунтування напрямків підвищення ефективності їх використання.
- 37.Амортизаційна політика підприємства та обґрунтування напрямків її удосконалення в сучасних умовах.
- 38.Матеріально-технічне забезпечення підприємства та обґрунтування напрямків підвищення його ефективності.
- 39.Логістична діяльність на підприємстві та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності.
- 40.Нематеріальні активи підприємства та обґрунтування шляхів підвищення ефективності їх використання
- 41.Управління потенціалом підприємства.
- 42.Економічна оцінка потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання.
- 43.Формування стратегічного потенціалу підприємства у умовах ринку.
- 44.Управління підприємницьким потенціалом підприємства в кризових ситуаціях.
- 45.Мотиваційна політика підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності в сучасних умовах.
- 46.Оцінка системи мотивації персоналу підприємства.
- 47.Аналіз ефективності управління персоналом підприємства.
- 48.Обґрунтування шляхів зростання продуктивності праці на підприємстві.
- 49.Аналіз та оцінка інтелектуального потенціалу підприємства.
- 50.Аналіз та оцінка трудового потенціалу підприємства та обґрунтування заходів з підвищення ефективності його використання.
- 51.Кадрова політика підприємства та обґрунтування напрямків підвищення її ефективності в сучасних умовах.
- 52.Оцінка організації праці на підприємстві та її оплати.
- 53.Аналіз та оцінка системи планування на підприємстві.
- 54.Обґрунтування напрямків комерційного розвитку підприємства.
- 55.Обґрунтування шляхів розвитку підприємства в умовах ринкової економіки.

- 56.Формування стратегії розвитку підприємства.
- 57.Аналіз прибутковості підприємства та обґрунтування стратегії її забезпечення.
- 58.Економічне обґрунтування проекту реструктуризації підприємства.
- 59.Економічне обґрунтування проекту модернізації виробництва на підприємстві.
- 60.Економічне обґрунтування проекту диверсифікації виробництва.
- 61.Управління стратегією диверсифікації діяльності підприємства.
- 62.Обґрунтування стратегії виходу підприємства з кризового стану.
- 63.Оптимізація процесів енергозабезпечення підприємства.
- 64.Обґрунтування стратегії виходу підприємства із кризового стану.
- 65.Обґрунтування стратегії технічного розвитку підприємства.
- 66.Обґрунтування проекту організаційного розвитку підприємства.
- 67.Обґрунтування створення нового підприємства.
- 68.Економічне обґрунтування розвитку гірничих робіт на видобувному підприємстві.
- 69.Підвищення ефективності видобутку мінеральної сировини на гірничому підприємстві.
- 70.Управління якістю рудної сировини на гірничо-збагачувальному комбінаті.
- 71.Економічне обґрунтування вибору раціонального напрямку концентрації очисних робіт на шахті.
- 72.Фактори впливу продуктивності праці на собівартість добування мінеральної сировини.
- 73.Еколого-економічний моніторинг діяльності вугледобувного підприємства та його ефективність.
- 74.Розробка стратегії підприємства та стратегічних альтернатив.
- 75.Побудова системи планування та прогнозування на підприємстві.
- 76.Соціально-екологічна відповідальність підприємства.

Додаток Б

Форма № Н-9.02

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи спеціаліста

на тему _____
_____
_____

Виконав: студент V курсу, групи _____
напряму підготовки 7.03050401
Економіка підприємства (за видами
економічної діяльності)

_____
(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

Дніпропетровськ – 20__ року

Додаток В

Форма № Н-9.01

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економіки підприємства
Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр
Спеціальність – 7.03050401 Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
економіки підприємства
_____ **В.М. Шаповал**
“ ____ ” _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) _____

_____

керівник проекту (роботи) _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом Ректора Державного ВНЗ «НГУ» від «__» ____ 20__ р. №__

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи) _____

_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

_____

_____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

_____

Шаповал Валентина Михайлівна
Мельников Анатолій Миколайович
Герасименко Тетяна Володимирівна
Ащеулова Олександра Миколаївна

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи спеціаліста
зі спеціальності 7.03050401 Економіка підприємства
(за видами економічної діяльності)

Видано в авторській редакції.

Підп. до друку 05.07.2013. Формат 30 x 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,6.
Обл.-вид. арк. 1,6. Тираж 25 пр. Зам. № .

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет».
49027, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.